

Sygn. akt III KK 467/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Dariusz Kala (sprawozdawca)

SSN Andrzej Siuchniński

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **M. S.** skazanego za czyn z art. 284 § 3 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 16 grudnia 2021 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 21 lipca 2021 r., sygn. akt VI Ka (...)

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 26 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K (...)

**uchyla zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu
Rejonowego w S. i na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. w zw. z art.
45 § 1 k.w. postępowanie umarza.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w S.:

- I. uznał oskarżonego M. S. za winnego tego, że w dniu 26 grudnia 2018 roku ok. godz. 15:51 w S. przy ul. S. dokonał przywłaszczenia powierzonego mu przez pracodawcę mienia w postaci karty firmowej F. umożliwiającej zapłatę za zakup paliwa w ten sposób, że na stacji paliw S. zapłacił za paliwo, które zatankował do prywatnego samochodu kartą pracodawcy i w ten sposób przywłaszczył powierzone mu mienie w postaci pieniędzy w kwocie 300 zł 5 gr, czym działał na szkodę S. „W.” i ustalając, że czyn ten stanowi występki mniejszej wagi tj. występki z art. 284 § 3 k.k. w zw. z art. 284 § 2 k.k., na podstawie art. 284 § 3 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i § 3 k.k. skazał go na karę grzywny w wysokości 80 (osiemdziesięciu) dziennych stawek grzywny ustalając wysokość jednej dziennej stawki na kwotę 25 (dwadzieścia pięć) złotych,
- II. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego M. S. obowiązek naprawienia w całości wyrządzonej szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego S. „W.” kwoty 300 zł 5 gr (trzysta złotych pięć groszy).

Wyrok zawierał również rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł oskarżony, który zaskarżył to orzeczenie w całości, podnosząc zarzuty błędów w ustaleniach faktycznych oraz naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów. Oskarżony domagał się uniewinnienia od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Wyrokiem z dnia 21 lipca 2021 r., sygn. akt VI Ka (...), Sąd Okręgowy w S. utrzymał zaskarżony wyrok w mocy i orzekł o kosztach procesu.

Od powyższego wyroku kasację wywiódł Prokurator Generalny, który zaskarżył to orzeczenie w całości, na korzyść oskarżonego M. S., zarzucając mu „rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na zaniechaniu dokonania przez Sąd Okręgowy prawidłowej kontroli odwoławczej poza granicami stawianego rozstrzygnięcia zarzutu, co skutkowało wydaniem wadliwego orzeczenia utrzymującego w mocy zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego, który zapadł z rażącą i mającą istotny wpływ na treść tego orzeczenia obrazą art. 284 § 3 k.k. w zw. z art. 284 § 2 k.k., prowadzącą do jego rażącej niesprawiedliwości, polegającej na przypisaniu oskarżonemu popełnienia wskazanego powyżej występkę, którego przedmiotem były pieniądze w kwocie

300,05 zł, podczas gdy rezultaty należycie przeprowadzonej kontroli odwoławczej winny prowadzić sąd *ad quem* do konstatacji, iż Sąd Rejonowy wadliwie skazał oskarżonego za przestępstwo z art. 284 § 3 k.k. w zw. z art. 284 § 2 k.k. w sytuacji, w której oceny prawnej zachowania M. S. należało dokonać na płaszczyźnie regulacji Kodeksu wykroczeń, a w szczególności art. 45 § 1 k.w. i art. 119 § 1 k.w., albowiem wartość przywłaszczonego mienia nie przekraczała 500 zł, a tym samym do wniosku o konieczności uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego i w konsekwencji do umorzenia postępowania o czyn z art. 119 § 1 k.w. wobec zaistnienia ujemnej przesłanki procesowej wskazanej w treści art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w., gdyż postępowanie przeciwko oskarżonemu zostało wszczęte w dniu 9 lipca 2020 r., tj. po upływie roku od dnia popełnienia przypisanego czynu, który miał miejsce 26 grudnia 2018 r.”.

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w S. oraz utrzymanego na jego mocy wyroku Sądu Rejonowego w S. i umorzenie postępowania na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna.

Skarżący ma bowiem rację twierdząc, że Sąd Okręgowy przeprowadził kontrolę odwoławczą z oczywistą obrazą art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., na skutek czego nie dostrzegł obrazu prawa materialnego, jaką dotknięty był wyrok sądu pierwszej instancji i w konsekwencji utrzymał go w mocy, mimo że było to rażąco niesprawiedliwe.

Organ *a quo* przypisał bowiem oskarżonemu przestępstwo kwalifikowane z art. 284 § 3 k.k. w zw. z art. 284 § 2 k.k., w sytuacji, gdy wartość przywłaszczonych rzeczy ruchomych nie przekraczała kwoty 500 (pięciuset) zł. Zgodnie zaś z treścią art. 119 § 1 k.w., w brzmieniu obowiązującym od 15.11.2018 r., kto kradnie lub przywłaszcza sobie cudzą rzecz ruchomą, jeżeli jej wartość nie przekracza 500 złotych, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

Rozwijając ten wątek należy wskazać, że z opisu przypisanego oskarżonemu czynu (mimo, iż opis ten daleki był od doskonałości) można wnioskować, że ów czyn miał polegać na tym, że płacąc powierzoną mu przez

pracodawcę firmową kartą paliwową F., za paliwo zatankowane do prywatnego samochodu, M. S. przywłaszczył zarówno tę kartę, jak i powierzone mu przez pracodawcę pieniądze w kwocie 300,05 zł. Odnosząc się do tej kwestii, wystarczy ograniczyć się do wskazania, że nawet uznanie (które *nota bene*, dla wykazania swej słuszności, z pewnością wymagałoby bardziej pogłębionych rozważań niż poczynione przez organ *a quo*), że ww. karta była środkiem płatniczym w rozumieniu art. 115 § 9 k.k. i jako rzecz ruchoma mogła stanowić przedmiot czynności wykonawczej występku z art. 284 § 3 k.k. w zw. z art. 284 § 2 k.k., nie było wystarczające do przypisania oskarżonemu odpowiedzialności karnej za tak zakwalifikowany czyn. O tym bowiem, czy zachowanie sprawcy, który przywłaszcza kartę uprawniającą do dokonywania nią płatności za towary lub usługi, wyczerpuje znamiona przestępstwa, czy też wykroczenia, decyduje – w zależności od okoliczności konkretnego przypadku - wysokość kwoty przywłaszczonej przy pomocy ww. karty, względnie wartość całości środków pieniężnych, możliwych do wykorzystania przy jej użyciu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 28 grudnia 2011 r., sygn. akt II AKa 385/11). Z ustaleń dokonanych przez sąd pierwszej instancji wynika zaś, że swoim zamiarem oskarżony obejmował wykorzystanie ww. karty paliwowej wyłącznie w celu przywłaszczenia pieniędzy w kwocie 300,05 zł. Organ *a quo* nie badał nawet tego, czy w okolicznościach tej sprawy, za pomocą ww. karty, oskarżony był w stanie uzyskać dostęp i wykorzystać na własne potrzeby środki pieniężne w wyższej wysokości. Powyższe oznacza, że wartość rzeczy ruchomych, będących przedmiotem czynności wykonawczej przypisanego oskarżonemu czynu wynosiła 300,05 zł, a to powoduje, że jego zachowanie wyczerpywało znamiona wykroczenia z art. 119 § 1 k.w., a nie przestępstwa z art. 284 § 3 k.k. w zw. z art. 284 § 2 k.k.

Pociągnięcie oskarżonego do odpowiedzialności za wyżej kwalifikowane wykroczenie było jednak niemożliwe, a to z uwagi na fakt, że jego karalność, zgodnie z art. 45 § 1 k.w., uległa przedawnieniu z upływem roku od popełnienia czynu, tj. w dniu 26 grudnia 2019 r. W tym wypadku nie doszło bowiem do przedłużenia okresu przedawnienia karalności, o którym mowa w końcowej części powołanej regulacji. Postanowienie o przedstawieniu M. S. zarzutów sporządzono bowiem dopiero w dniu 28 czerwca 2020 r., a ogłoszenie tego postanowienia ww. i

przesłuchanie go w charakterze podejrzanego miało miejsce w dniu 9 lipca 2020 r. (k. 59 – 60, 63 – 64, 67 – 69). Zgodnie zaś z poglądem utrwalonym w judykaturze i doktrynie, jeżeli czyn zakwalifikowany ostatecznie jako wykroczenie był traktowany początkowo jako przestępstwo, do wszczęcia postępowania w rozumieniu art. 45 § 1 k.w. dochodzi w momencie wszczęcia przeciwko osobie postępowania przygotowawczego stosownie do wymogów procedury karnej, a więc z chwilą przedstawienia tej osobie zarzutów (zob. szerzej postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21.10.2003 r., I KZP 9/03; T. Grzegorzczak (w:) W. Jankowski, M. Zbrojewski, T. Grzegorzczak, Kodeks wykroczeń. Komentarz, Warszawa 2013, komentarz do art. 45, teza 3; W. Radecki (w:) M. Bojarski, W. Radecki, Kodeks wykroczeń. Komentarz, Warszawa 2019, komentarz do art. 45, teza 1; M. Żukowska (w:) Kodeks wykroczeń. Komentarz, red. J. Lachowski, Warszawa 2021, komentarz do art. 45, teza 3).

Te wszystkie okoliczności umknęły uwadze organu odwoławczego, co świadczy o tym, że w przedmiotowej sprawie doszło do rażącej obrazy przepisów art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., co bez wątpienia miało istotny wpływ na treść orzeczenia (art. 523 § 1 k.p.k.).

Kierując się powyższą argumentacją oraz mając na względzie to, że wywiedzione w tej sprawie środki zaskarżenia (apelacja i kasacja) wniesiono wyłącznie na korzyść oskarżonego (zob. art. 434 § 1 k.p.k. i art. 443 k.p.k.), Sąd Najwyższy uznał kasację za oczywiście zasadną, co umożliwiło uwzględnienie jej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. Konsekwencją podzielenia zarzutu podniesionego w nadzwyczajnym środku zaskarżenia musiało być w tej sytuacji uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w S. oraz umorzenie postępowania na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w.

Kierując się powyższą argumentacją, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.